

OŚWIATOWE CO PO GIMNAZJUM?

Zaplanuj swoją karierę

Krok przed decyzją

Decyzja o tym, jak, czego i gdzie się uczyć, to jedna z najważniejszych spraw, o jakich myśli każdy gimnazjalista. Jak dobrze wybrać szkołę, zawód? Lektura proponowanych artykułów Wam w tym pomoże. Potraktujcie je jak puzzle tworzące układankę pod tytułem „Moja przyszłość”.

Pewnie masz niejedną wątpliwość, pytania, obawy. Wszyscy pytają: Do jakiej szkoły idziesz? Czy już wybrałeś zawód? Gdzie składasz dokumenty? Załóż się, że te i inne pytania padają pod Twoim adresem. Czasem denerwują, a czasem przypominają, że ważna decyzja tuż-tuż. Wiem, że podejmowanie decyzji o dalszej edukacji i wyborze zawodu w wieku 15-16 lat może „boleć”, może być czymś trudnym. Ale chyba się zgodzisz, że będą możliwe!

Podejmowanie decyzji jest trudne. Od zawsze sprawiało kłopoty, także wiele lat temu, gdy świat był uporządkowany i przejrzysty, a zmiany dokonywały się powoli. Tym bardziej dzisiaj, gdy zmiana wpisana jest w nasze życie. Wiele dzieje się wokół, coś, co dzisiaj jest „takie”, jutro już zupełnie „inne”. Stąd pojawiają się wątpliwości przy podejmowaniu decyzji.

Co warto wziąć pod uwagę, by podjąć optymalną decyzję? Pierwszym krokiem jest rozpoznanie własnego potencjału. Jak? Chcesz się dowiedzieć? Jeśli tak, to usiądź wygodnie i przeczytaj ten tekst (tylko uważnie). Nie jest zbyt długi, bo zależy mi na tym, aby Cię nie zanudzić!

Mam jeszcze jedną propozycję: weź kartkę i ołówek. Zrób notatki dotyczące swoich zainteresowań, marzeń i uzdolnień. Stwórz swój niepowtarzalny „portret”. Pewnie będzie super!

Poznaj siebie. Ważne jest, by przed wyborem szkoły wiedzieć dużo o sobie:

Zainteresowania

Każdy z nas posiada zainteresowania, choć nie zawsze potrafimy je nazwać i o nich mówić. A naprawdę warto, ponieważ większość dorosłych zawodolonych ze swojej pracy mówi, że sekret ich szczęścia polega przede wszystkim na tym, że otrzymują pieniądze za to, co uwielbiają robić. Warto przyjrzeć się swoim zainteresowaniom, bo może uda Ci się znaleźć to „coś”, co będziesz lubił robić, i uczynić z tego sposób na życie.

Uzdolnienia

Zdolności stanowią te różnice między ludźmi, które decydują o niejednakowych rezultatach w uczeniu się i działaniu przy jednakowej motywacji i uprzednim przygotowaniu się. Pewnie zaobserwowałaś to u siebie i swoich znajomych. Jedni tyrają na szóstkę i nie zawsze im się to udaje, a inni mają najlepszą ocenę w kieszeni, a dokładnie w dzienniku bez

wysiłku! Ale na innym przedmiocie może być odwrotnie. Przykłady uzdolnień? Proszę bardzo: inteligencja, spostrzegawczość, wyobraźnia, zręczność oraz zdolności specjalne, np. matematyczne, językowe, literackie, interpersonalne, plastyczne, muzyczne, techniczne, sportowe czy organizacyjne. A Ty jakie masz uzdolnienia?

Umiejętności

Zastanawiasz się czasami nad tym, co umiesz robić najlepiej? Może ktoś Cię już pytał o to, co potrafisz, na czym się znasz? Jeśli tak, to przypomnij sobie udzielone wówczas odpowiedzi. Jeśli dojdiesz do wniosku, że niewiele możesz tu wymienić – nie szkodzi. Pomyśl zatem, jakimi umiejętnościami jesteś zainteresowany, co chciałbyś umieć robić. Może np. umiesz łatwo nawiązywać kontakty z innymi, doradzać im, może jesteś przywódcą wśród znajomych, albo potrafisz znaleźć rozwiązanie w trudnej sytuacji, a może dobrze gotujesz czy naprawiasz sprzęt. Powodzenia w poszukiwaniach!

Wartości

Wartości to podstawowe kryterium – przewodnik w kształtowaniu naszych postaw. Są wyobrażeniem tego, co jest godne pożądanego, na zdobyciu czego najbardziej Ci zależy. Jeśli np. dla Ciebie wartością jest pomaganie innym, warto wybrać zawód, w którym można tę wartość realizować. Nie powinno się wybierać zawodu pozostającego w sprzeczności z preferowanymi wartościami. A co Ty sobie cenisz w życiu?

Temperament

Z pewnością zauważyłaś, że w tych samych okolicznościach ludzie różnie reagują na to samo zdarzenie. Jedni bardzo emocjonalnie, inni zaś spokojnie. Jedni potrafią długo wykonywać monotonne zadanie, nie odczuwając znużenia, innych po minucie dopada zniecierpliwienie i zniechęcenie. Są też osoby niezwykle łatwo nawiązujące kontakt z innymi, ale też takie, które wolą samotność i własne towarzystwo. Różnice w reagowaniu na te same bodźce związane są właśnie z temperamentem. Do jakiej grupy osób Ty należysz?

Cechy charakteru

W przypadku cech charakteru mówimy o tych dobrych, stanowiących naszą mocną stronę lub o złych, które składają się na nasze słabe strony. Jedni są uprzej-

mi, uczynni, dyskretni, uczciwi, a inni obojętni, nieopani, niecierpliwi. Również w sferze edukacji i pracy, w podejściu do obowiązków niektóre osoby są systematyczne, odpowiedzialne, skrupulatne, dokładne i sumienne, podczas gdy inne zachowują się beztrudnie, „spoko”, „na luziku”. Powinny więc wykonywać inne prace. A Ty jaki jesteś?

Stan zdrowia

Jeśli jesteś pod opieką jakiegoś specjalistycznej poradni, to zapytaj lekarza, czy nie ma przeciwwskazań do wykonywania zawodu, który sobie wymarzyłaś. Zawód, który Ciebie interesuje, nie może być w kolizji ze stanem zdrowia. To też jest ważne!

W Internecie możesz znaleźć testy służące do tego, aby samodzielnie spróbować określić swoje predyspozycje. Wykonując je, możesz otrzymać informacje o tym, co lubisz, co Cię interesuje, w czym będziesz dobry. Możesz to potraktować jak „przymiarke” do określenia siebie. Jeśli masz ochotę, to skorzystaj z podanych niżej adresów:

- www.talentgame.pl
- <http://labirynt-zawodow.progra.pl>
- <http://zawodowe.info>
- http://www.interklasa.pl/portal/index/web?webURL=/portal/dokumenty/doradztwo_testy/predyspozycje/test_klimow.htm
- <http://einsteinpce.strefa.pl/gimnazjum/index.htm>
- <http://www.kariera.pl/psychotesty/pokaz/id/1>
- http://www.interklasa.pl/portal/index/web?webURL=/portal/dokumenty/doradztwo_testy/zawodowe_predyspozycje.htm

Jeśli zdarzy się, że coś Cię zaintrygowało, masz ochotę omówić z kimś wyniki Twojej pracy z testem; jeśli nie masz pewności, czy dostatecznie dużo wiesz o sobie, to poszukaj pomocy. Możesz porozmawiać ze szkolnym doradcą zawodowym (jeśli jest ktoś taki w Twojej szkole), pedagogiem szkolnym, wychowawcą. Porozmawiaj ze swoimi rodzicami/opiekunami, znajomymi. Możesz poszukać specjalisty, którym pomoże dokonać wyboru szkoły czy zawodu.

Więcej o ofercie pomocy znajdziesz na s. 4.

Czym kierować się, podejmując decyzję

o wyborze szkoły?

Powyzsze pytanie jest ciągle aktualne. Nie traci ono na znaczeniu. Zadaje je sobie także gimnazjalista, który ma wybrać najlepszą ofertę, będącą spełnieniem wszelkich oczekiwań, nawet marzeń. Prawda?

Aby dobrze wybrać szkołę, warto kierować się:

- informacjami o sobie (czy to dla mnie?),
- informacjami o swoich możliwościach (trzeba pamiętać, że dostanie się do danej szkoły to jedno, a to, czy sobie poradzę z nauką w niej i będzie mi się w niej podobać – to drugie),
- ofertą edukacyjną, zawodową szkoły (jej zgodnością z zainteresowaniami, uzdolnieniami itp.),
- wynikami nauczania (informacje o maturach, egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe),
- wymogami rekrutacyjnymi obowiązującymi w danej szkole,
- osiągnięciami szkoły, np. w olimpiadach, konkursach zawodowych, turniejach,
- informacjami (w przypadku szkół zawodowych) o tym, czy szkoła współpracuje z pracodawcami,
- w przypadku liceum ogólnokształcącego tym, co kryje się pod nazwą pięknie, bajkowo brzmiącej nazwy profilu (co oferuje i do czego nam się przyda?),
- jakie zajęcia dodatkowe proponuje szkoła.

Na tym zakończę wymienianie czynników, które warto przeanalizować. Pewnie myślisz, że listę trzeba uzupełnić. Oczywiście jest taka możliwość. Do dzieła! Co chcesz dodać? Inne czynniki ważne dla Twoich rówieśników znajdziesz także na tej stronie. Ważne, by mieć taką listę dla siebie, gdyż ona porządkuje nasze myślenie, może być pomocna w podjęciu słusznej decyzji. A przecież o to chodzi!

O tym, gdzie szukać informacji o szkołach, piszemy na s. 3.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

O ZAWODACH Nie zawieź się!

Szukanie informacji o tym, jak wygląda praca w interesującym Cię zawodzie, to kolejny krok w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych, zawodowych. Jeśli znasz siebie, to zwykle wiesz, co Cię interesuje, jakie masz predyspozycje i w jakiej pracy one mogą się przydać.

Wybieranie zawodu bez rzetelnej, aktualnej i wyczerpującej informacji to spore ryzyko. Zwłaszcza że wiele z nich ma podobnie brzmiące, tajemnicze nazwy.

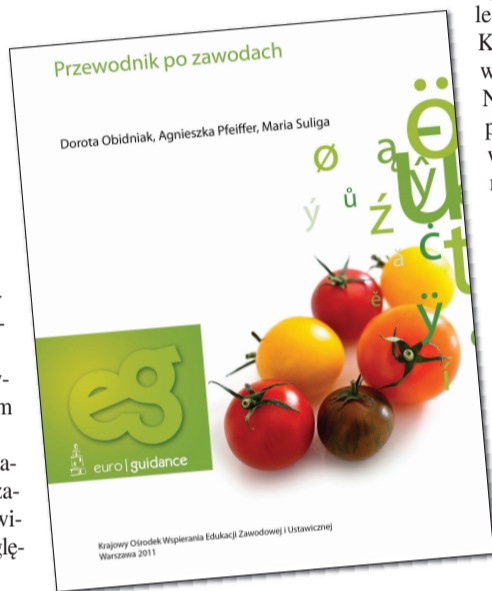
Wybrać technika mechatronika czy technika elektronika? A może technika optyka lub ortoptystę? Aby poznać różnice, warto skorzystać z zasobów informacji zawodowej.

Jeśli interesuje Cię jakiś konkretny zawód, to zachęcam do tego, byś dowiedział się o nim jak najwięcej.

Na co zwrócić uwagę? Przede wszystkim dobrze jest wiedzieć:

- co robi osoba wykonująca dany zawód, jakie ma zadania, jakie wykonuje czynności,
- jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem,
- w jakich warunkach wykonuje się pracę w danym zawodzie,
- jakie są przeciwwskazania do pracy w danym zawodzie (kto go nie powinien wykonywać ze względu na stan zdrowia),
- jakie trzeba zdobyć wykształcenie, by móc wykonywać dany zawód,
- jakie są możliwości doskonalenia zawodowego, poszerzania zakresu kompetencji w zawodzie,
- jakie są szanse na znalezienie pracy,
- czy dany zawód mogą wykonywać osoby niepełnosprawne.

Są oczywiście dostępne źródła informacji o zawodach, w tym o nauczanych w szkole. Warto do nich sięgnąć, by upewnić się, że wiemy, co wybieramy. Dobrymi przykładami takich materiałów są:

■ „Przewodnik po zawodach”, który w bardzo ciekawy sposób zaprasza na spotkanie z zawodami. Co ważne, został on przygotowany zgodnie ze zmianami, które dotyczą szkolnictwa ponadgimnazjalnego i obowiązują od września 2012 r. Oczywiście opracowanie to powstało z myślą o Tobie. W Przewodniku opisano 193 zawody, które można zdobyć, kształcąc się w różnych typach szkół ponadgimnazjalnych zawodowych. Właśnie w części

II przewodnika możesz znaleźć opisy grup zawodów. Każda grupa jest przedstawiona na dwóch stronach. Na pierwszej stronie wypisane są: wszystkie zawody, które należą do danej grupy; typy szkół, w których można kształcić się w tych zawodach, dodatkowe warunki dotyczące kształcenia, jeśli są zapisane w prawie. Na drugiej stronie pokazane są zawody o wspólnych kwalifikacjach. Każdy zawód opisano także na dwóch stronach. Na pierwszej stronie znajdują się:

- krótka informacja o tym, co robi osoba zatrudniona w tym zawodzie,
- nazwa kwalifikacji,
- typ szkoły, w której można się kształcić w tym zawodzie,
- informacja o tym, czy zawód ma kontynuację na poziomie technikum,
- informacja o tym, czy zawodu można nauczyć się w rzemiośle lub na kwalifikacyjnych kursach zawodowych,

informacja o tym, czy w danym zawodzie uczy się wiele osób.

Na drugiej stronie znajdują się informacje o warunkach pracy, potrzebnych kompetencjach, karierze edukacyjnej i zawodowej. Zglądając do tej publikacji, masz gwarancję dotarcia do profesjonalnie przygotowanej informacji zawodowej. I to w ciekawej formie.

Ten przewodnik jest dostępny w wersji elektronicznej na stronie: www.euroguidance.pl

Oczywiście zawodów i specjalności jest o wiele więcej. Zgadnij ile? Na rynku pracy jest ich 2360. Co Ty na to?

■ „Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy”. Tam właśnie znajdziesz długą listę zawodów, którymi można się zainteresować. Nie ma ich wszystkich w opisanym wyżej przewodniku, gdyż drogi do ich zdobycia są inne, niż te możliwe w szkołach ponadgimnazjalnych (np. w postaci studiów wyższych). Klasyfikacja zawodów i specjalności jest przydatna np. podczas osławiania się z nazwami zawodów, ich wielością, a także wtedy, gdy chcemy sprawdzić, czy w naszym kraju jest możliwe podjęcie kształcenia w danym zawodzie i na jakim poziomie. Klasyfikacja zawodów i specjalności jest dostępna na stronie:

www.psz.praca.gov.pl

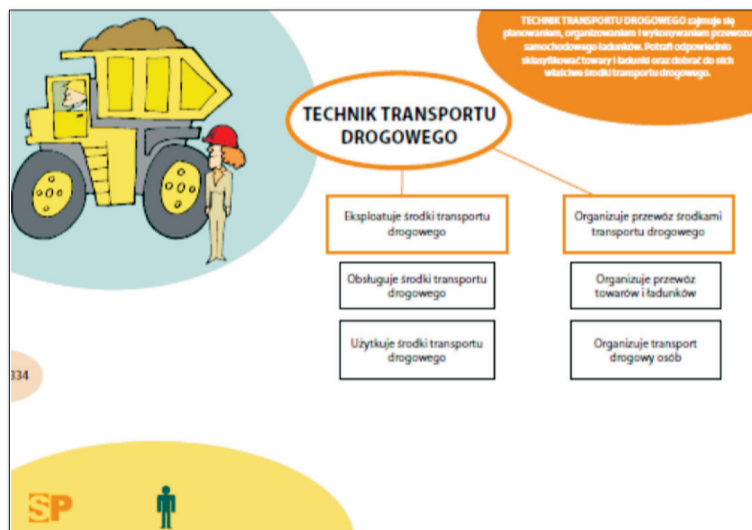
■ baza opisów zawodów i specjalności dostępnych na rynku pracy umożliwia wyszukiwanie zawo-

du według jego kodu i nazwy. Ta baza stwarza możliwość zapoznania się z opisem zawodu, przygotowanym według schematu: synteza, zadania zawodowe, dodatkowe zadania zawodowe. Opisy zawodów są dostępne na stronie: www.psz.praca.gov.pl

■ ciekawe informacje o zawodach znajdziesz m.in. w formie filmów zawodoznawczych na stronie: www.ohpdlaszkoły.pl.

Jeśli interesują Cię informacje o lokalnym i krajowym rynku pracy, np. o zawodach nadwyżkowych (na które nie ma zapotrzebowania) lub deficytowych (na które jest zapotrzebowanie), to znajdziesz je w urzędach pracy. Ich wykaz jest dostępny na stronie www.psz.praca.gov.pl. Może łatwiej będzie Ci wybrać zawód, gdy dowiesz się, jakie jest obecnie jego znaczenie dla gospodarki? Warto wiedzieć, czy zawód, który wybieramy, należy do tych, który ma rację bytu na rynku pracy.

Jak widzisz źródła informacji jest wiele. Podano te, do których możesz mieć najszybszy dostęp. Zajrzyj i przekonaj się, że warto. Zrób to dla siebie.

Sposoby zbierania informacji o zawodach

Jeśli myślisz, że o pracy lekarza, dziennikarza czy mechanika wszystkiego dowiesz się z telewizyjnego serialu, możesz się mocno zawieść. Warto sięgnąć do innych źródeł informacji o zawodach. Jest ich wiele, więc by mieć gwarancję zdobycia aktualnej, rzetelnej i wyczerpującej wiedzy, warto skorzystać z kilku z nich.

- Proponuję:
- poprosić pedagoga, wychowawcę, by zorganizował spotkania z osobami wykonującymi zawód, które interesują Ciebie i Twoich rówieśników,
  - zgłosić swojemu wychowawcy pomysł zorganizowania wycieczki zawodoznawczej do firmy, która zatrudnia osoby wykształcone w interesujących Ciebie i Twoje koleżanki i kolegów zawodach,
  - wybierz się do instytucji, które zajmują się gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów informacji zawodowej (patrz str. 4),
  - czytaj czasopisma młodzieżowe, w których można znaleźć opisy zawodów. Zwykle są one numerowane przez biblioteki,
  - zajrzyj na wyżej wymienione przykładowe strony WWW,
  - odwiedzaj strony WWW ponadgimnazjalnych szkół zawodowych,
  - jeśli szkoły ponadgimnazjalne znajdujące się w Twojej okolicy, firmy lub instytucje organizują konkursy czy quizy związane z wiedzą o zawo-

- dach, to weź w nich udział. Będziesz mieć dobry trening w pozyskiwaniu informacji zawodowej,
- rozmawiaj z rodziną, znajomymi o zawodach, które wykonują,
- jeśli masz możliwość, bierz udział w targach edukacyjnych, targach pracy,
- uczestnicz w drzwiach otwartych szkół, akcjach promocyjnych szkół ponadgimnazjalnych,
- sięgaj do informatorów szkolnych, broszur i ulotek,
- korzystaj z mediów, w których są filmy, reportaże związane tematycznie z zawodami,
- odwiedź strony z katalogami zawodów bądź testami pomagającymi wybrać zawód,
- wykorzystuj tzw. pocztę pantoflową.

Jak widzisz, sposobów szukania informacji o zawodach jest wiele. Wybierz te, które uznasz za ciekawe i przydatne. Ta inwestycja zapewne zapoczątkuje w przyszłości satysfakcją z wykonywania wybranego zawodu.

Czy wiesz, czym zajmuje się technik mechatronik?

Poniżej umieszczono przykłady zadań zawodowych. Tylko w jednym z poniższych punktów zamieszczonego zadania zawodowe pasujące do wymienionego zawodu. Tylko w jednym punkcie! Ale w którym?

- a) opracowuje, uruchamia i obsługuje własne programy aplikacyjne, przystosowuje aplikacje firmowe na potrzeby zakładu pracy;
- b) projektuje, wytwarza części i zespoły maszyn i urządzeń mechanicznych z wykorzystaniem technik komputerowych;
- c) organizuje i nadzoruje produkcję, montaż, naprawy i konserwacje wszelkich maszyn i urządzeń produkowanych we wszystkich rodzajach przemysłu;
- d) instaluje, montuje, konserwuje i naprawia aparaturę i urządzenia elektroniczne;
- e) montuje, uruchamia i konserwuje np. urządzenia radiokomunikacyjne, radiolokacyjne, telewizyjne, telekomunikacyjne.

Która wypowiedź Twoim zdaniem pasuje do zawodu technika mechatronik? Czy było łatwo wybrać zadania definiujące zawód? Czy nie korzystałeś z pomocy kogoś lub czegoś?

Zadania zawodowe technika mechatronika znajdują się w pkt. b. Co Ty na to?

Jeśli szukasz informacji, to zajrzyj jeszcze na:

- www.uczelnie.info.pl/index.php?mod==zawody
- www.perspektywy.pl
- www.kluczkodkariery.pl

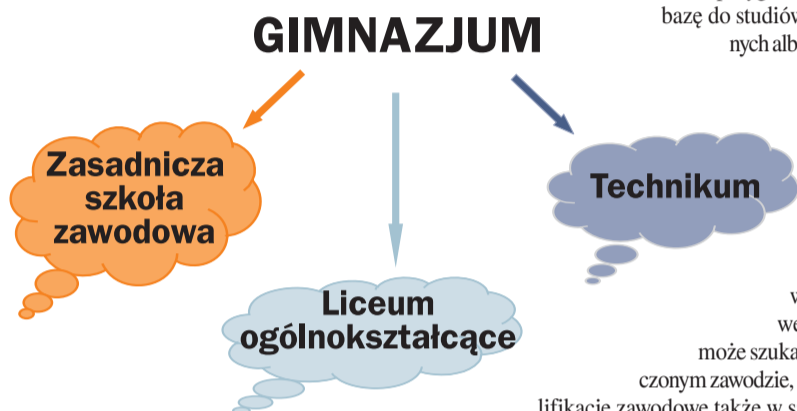
- www.euroguidance.pl/index.php?id==ksiazki
- www.szkol.kształcacych.zawodowo

Wszystko, co musisz wiedzieć o szkołach

Wiesz już, co chcesz robić? Zebrałeś informacje o interesujących Cię zawodach? Przed Tobą jeszcze jeden ważny krok: wybór szkoły. Której? Tej, która umożliwi zdobycie kwalifikacji zawodowych, na których Ci zależy i które są adekwatne do Twoich potrzeb, możliwości i oczekiwań.

Jaką szkołę wybrać po gimnazjum?

Co wybrać?

Którą chmurkę wybrać? Oto jest pytanie!

Ostatni etap Twojej pracy (gdy już znasz siebie; wiesz, który zawód szczególnie przypadł Ci do gustu) to wybranie szkoły, która umożliwi zdobycie wymarzonego zawodu.

Liceum ogólnokształcące

Powiem krótko: jeśli wybierasz zawód, który jest dostępny dopiero na studiach wyższych (np. prawnik, lekarz, dziennikarz, psycholog), zastanów się nad liceum ogólnokształcącym.

To szkoła, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. Nauka trwa 3 lata (wyjątek: 4-letnie liceum plastyczne i 4-letnie klasy dwujęzyczne). Absolwenci liceów ogólnokształcących po ukończeniu ostatniej klasy uzyskują wykształcenie średnie, co daje im możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkół policealnych. Po zdaniu egzaminu maturalnego uzyskują prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Licea ogólnokształcące proponują klasy, w których kilka przedmiotów będzie nauczanych w zakresie rozszerzonym. Dlatego ważne jest sprawdzenie już na tym etapie, jakie przedmioty są wymagane na maturze przez uczelnie wyższe na kierunkach, które Cię interesują. Np. jeśli myślisz o zawodzie lekarza, to strzałem w „10” może być klasa z rozszerzeniem biologiczno-chemicznym. Z kolei gdy chcesz dostać się na filologię angielską, to wybór klasy z rozszerzeniem humanistyczno-językowym będzie lepszym rozwiązaniem. Pamiętaj jednak, że po liceum ogólnokształcącym nie masz żadnych kwalifikacji zawodowych. Konieczne jest więc podjęcie dalszej nauki w szkole policealnej (wybierasz zawód, po ukończeniu szkoły i zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe zdobywasz tytuł technika w wybranym zawodzie, np. technik geodeta, technik awionik) lub na studiach wyższych.

Technikum

Wybierając czteroletnie technikum, masz też pewność, że po jego ukończeniu będziesz miał dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ta szkoła zapewnia dobre przygotowanie do wyższych studiów technicznych (np. na politechnikach). Zatem decydując się na wybór tego typu szkoły ponadgimnazjalnej, wybierasz zawód (np. technik mechanik, technik pojazdów samochodowych) i jednocześnie zdobywasz wykształcenie średnie, którego ukoronowaniem jest matura. Polecam ten typ szkoły, jeśli marzysz o tym, by zdobyć zawód i móc szukać pracy

bądź by mając konkretny zawód, myśleć o studiach. Absolwent technikum, który decyduje się na studia wyższe związane tematycznie z wybranym dotychczas zawodem, ma solidne przygotowanie do określonego kierunku na studiach wyższych. Przykładowo: jeśli uczeń ukończył technikum: technik informatyk, to ma dobre przygotowanie, solidną bazę do studiów informatycznych albo takich, na których informatyka jest ważna, na przykład na mechatronice. Dobry zawód jest dzisiaj w cenie. Absolwent technikum może szukać pracy w wyuczonym zawodzie, zdobywać kwalifikacje zawodowe także w szkole policealnej (wybierając inny zawód niż wyuczony), jeśli np. nie zdał matury czy też nie chce podejmować studiów wyższych. Może oczywiście łączyć pracę za-

wodową ze studiami. Możliwości dalszego rozwoju po ukończeniu technikum jest kilka. Ich wybór zależy od absolwenta, od jego potrzeb i możliwości.

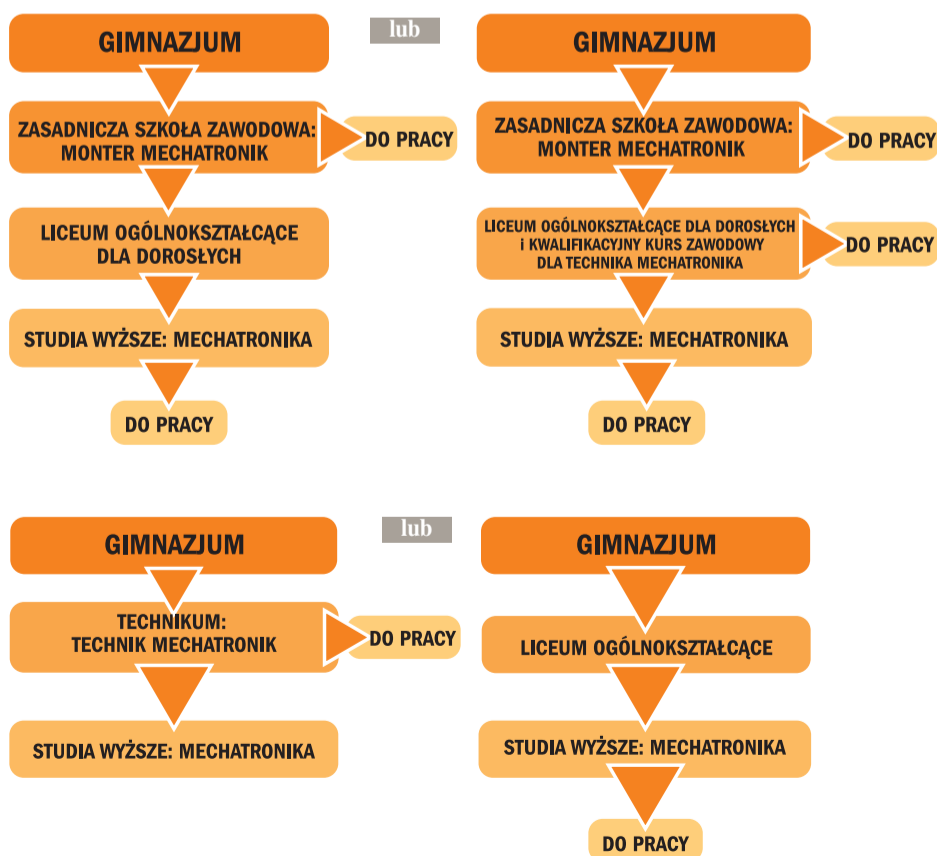
Zasadnicza szkoła zawodowa

Wybierając trzyletnią zasadniczą szkołę zawodową, pamiętaj o tym, że jej ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Możesz też dalej kształcić się w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Polecam Ci ten typ szkoły, jeśli jesteś zainteresowany szybkim zdobyciem konkretnego zawodu i chcesz szybko podjąć pracę. Wybierając zasadniczą szkołę zawodową, możesz spodziewać się dużej liczby godzin zajęć praktycznych, które służą przede wszystkim nabywaniu kompetencji zawodowych potrzebnych w wybranym zawodzie. Zatem: mniej teorii, a więcej praktyki zawodowej. Wybór tego typu szkoły to superprzygotowanie do tego, by w przyszłości pracować i dalej (gdy przyjdzie na to czas) uczyć się. Ukończenie tego typu szkoły nie przekreśla też szansy na bycie w przyszłości studentem!

Zatem życzyć dobrego wyboru ścieżki kształcenia!

„OD MONTERA DO INŻYNIERA. Którą drogę wybrać?”

Do każdego zawodu prowadzi przynajmniej kilka różnych dróg. Podajemy przykłady alternatywnych rozwiązań dla wybranego zawodu: inżyniera mechatronika. Po co? Byś zobaczył, na czym polega projektowanie tzw. ścieżek kształcenia.

To tylko niektóre drogi prowadzące do zdobycia zawodu inżyniera mechatronika. Przykłady wskazują, że możliwości jest wiele. Można się uczyć, można szukać dla siebie miejsca na rynku pracy. Zatem warto, byś przygotował dla siebie kilka alternatywnych pomysłów i wybrał ten, który jest dla Ciebie atrakcyjny, ale też możliwy do realizacji.

Źródła informacji o szkołach

Szkół jest wiele, a Ty wiesz, że którąś z nich trzeba wybrać. W jaki sposób zbierać informacje o szkołach? Podpowiadam.

Proponuję:

- poproś pedagoga, wychowawcę, by zorganizował spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych, które interesują Ciebie i Twoich kolegów,
- zgłoś swojemu wychowawcy pomysł zorganizowania wyjścia do szkoły, która interesuje Ciebie i Twoich kolegów,
- wyber się do instytucji (patrz str. 4), które zajmują się gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów informacji zawodowej (także o szkolnictwie),
- zajrzyj na strony WWW szkół, które bierzesz pod uwagę, przygotowując się do podjęcia decyzji edukacyjnej,
- sprawdź wymogi rekrutacyjne obowiązujące w szkołach,
- jeśli przez szkoły ponadgimnazjalne są organizowane jakieś konkursy, to weź w nich udział. Będziesz mieć dobry trening w pozyskiwaniu informacji o szkole,
- rozmawiaj z rodziną, znajomymi o szkołach, poznaj ich zdanie,
- jeśli masz możliwość, bierz udział w Targach Edukacyjnych, Targach Pracy, prezentacjach szkół ponadgimnazjalnych,
- uczestnicz w drzwiach otwartych szkół, akcjach promocyjnych szkół,
- sięgaj do informatorów szkolnych,
- korzystaj z dostępnych rankingów szkół ponadgimnazjalnych,
- jeśli masz znajomych uczących się w interesującej Cię szkole, to porozmawiaj z nimi, dowiedz się, czy warto zabiegać o miejsce w tej szkole (nie traktuj tych informacji jako jedynych i najważniejszych),
- czytaj prasę lokalną, szczególnie w okresie rekrutacji są w niej dostępne informacje o szkołach ponadgimnazjalnych,
- wykorzystuj tzw. pocztę pantoflową,
- korzystaj z mediów, w których są filmy, reportaże tematycznie związane ze szkołami.

Jeśli szukasz informacji o szkołach, koniecznie zajrzyj na:

- www.koweziu.edu.pl
- www.ore.edu.pl
- www.interklasa.pl
- www.edubaza.pl
- www.perspektywy.pl
- www.szkolnictwo.pl
- WWW Kuratorium Oświaty funkcjonującego w interesującym Cię województwie

Kim jest doradca zawodowy

Mysząc o swojej przyszłości, o tym, kim być i gdzie znaleźć miejsce dla siebie na rynku pracy, warto skorzystać z pomocy fachowca. Proponujemy pomoc doradcy zawodowego. Naprawdę może się przydać.

Doradca zawodowy to osoba zajmująca się udzielaniem pomocy w wyborze profili kolejnych szkół lub znalezieniem właściwego dla danej osoby zawodu.

Pracuje z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi. Jego główne zadania to:

- pomaganie w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- prowadzenie porad indywidualnych,
- organizowanie zajęć grupowych (np. warsztaty, pogadanki, spotkania informacyjne),
- zajmowanie się diagnozą predyspozycji zawodowych,
- gromadzenie i udostępnianie informacji o szkołach i poszukiwanych na rynku pracy zawodach,
- wspieranie młodzieży i osób dorosłych poszukujących swojego miejsca na rynku pracy.

Oczywiście może mieć jeszcze inne, dodatkowe zadania. To zależy od miejsca, w którym pracuje, jego specyfiki, a także od tego, z jaką grupą zwykle pracuje. Inne zadania realizuje, gdy jest szkolnym doradcą zawodowym, a inne, gdy pracuje z osobami dorosłymi np. w urzędzie pracy.

A więc gimnazjalisto, jeśli:

- nie znasz swoich predyspozycji,
- nie wiesz, co wybrać, co Cię interesuje,
- rozważasz różne propozycje szkół albo brakuje Ci o nich informacji,
- nie znasz zawodów,
- chcesz zaplanować swoją przyszłość, to bardzo pomocna może być dla Ciebie rozmowa z doradcą zawodowym. Gdzie go znaleźć? **Na tej stronie znajdziesz odpowiedź.**

Obalamy mity

Z osobą doradcy zawodowego, stylem jego pracy wiążą się pewne mity. Są one wynikiem oczekiwań niektórych osób chcących skorzystać ze wsparcia doradcy zawodowego. Pamiętajmy jednak, że między mitem a rzeczywistością nie ma znaku równości.

Mitem jest myślenie, że jeśli przyjdiesz do doradcy zawodowego, powie on, co masz zrobić, jakiego dokonać wyboru, że Ty podasz mu potrzebne informacje, a on Tobie gotowe rozwiązanie problemu. Doradca nie podejmuje decyzji za ucznia. Nie jest „wyrocznią”, która powie jak w starożytnych mitach, co zrobić, kiedy i w jaki sposób. Doradca pomaga, wspiera w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych. Doradca nie daje gotowych rozwiązań, recept na życie, także zawodowe. Doradca wie dużo, ma doświadczenie, ale nie zadecyduje, co jest najważniejsze dla Oli, Małgosi czy Bartka. Raczej pomoże Oli znaleźć to, co będzie dla niej najlepsze. Zatem mitem jest, że doradca wyreczy Cię

w podjęciu decyzji. Doradca nie podejmuje decyzji za ucznia. Ostateczna decyzja należy zawsze do radzącego się, a więc np. do Ciebie.

Kolejny mit to przeświadczenie, że pomoc doradcy ma charakter jednorazowej akcji. Czyli dziś pytanie, dziś odpowiedź. W rzeczywistości zdarza się, że trzeba kilka razy spotkać się z doradcą, wykonać pewne ćwiczenia, przemyśleć różne kwestie, by potem wspólnie zadecydować, co wybrać.

Mitem jest także traktowanie pracy doradcy jak eksperta, który będzie wiedział wszystko sam. Spotkanie z doradcą wymaga bowiem zaangażowania dwóch stron.

Mitem jest także przeświadczenie, że wystarczy chwila, by dowiedzieć się, czym zająć się zawodem. „Miałem chwilę, to przychodzę, by Pani powiedziała, co mam robić w życiu”, „Przechodziłem obok i pomyślałem, że może dowiem się, co jest na topie”. Przygotowanie pomysłu wymaga czasu, informacji, refleksji, rozmów. Zdarza się, że ktoś jest niezadowolony, bo doradca proponował termin spotkania, zadawał konkretne pytania, „jakoś za wiele oczekiwał”. Bywa, że znalezienie odpowiedzi na nurtujące radzącego się pytanie jest długim procesem. Ale warto – dobra, przemyślana decyzja, satysfakcjonujący pomysł, rozwiązanie to sukces. O swoje wybory warto się troszczyć, dać sobie czas i mieć poczucie, że zrobiliśmy wszystko, co było możliwe. Mitów jest wiele. Warto od nich odejść. Naprawdę!

Co udało się dzięki pomocy doradcy zawodowego?

Oto kilka wypowiedzi młodych ludzi, którzy skorzystali z pomocy doradcy zawodowego:

- „Poza wykształceniem w szkole uzyskałem dobre przygotowanie do dorosłego życia”.
- „Szkoła zapewniła mi wszechstronną informację potrzebną do zaplanowania mojej przyszłości i pomogła mi w wyborze dalszej drogi zawodowej”.
- „Cieszę się, że pomogła mi pani wybrać taki właśnie kierunek. Jest ciężko, ale jakoś sobie radzę. Pozdrawiam”.
- „Fajnie, że w szkole mieliśmy doradcę, który nas przygotował do dorosłego życia, tego studenckiego też. Nie jest źle. Pozdrawiam”.
- „Nie wiem jak inni, ale ja jestem zadowolona ze swoich studiów. Dziękuję pani za pomoc i ważne wskazówki. Pozdrawiam”.

Jak wygląda wizyta u doradcy zawodowego?

Wywiad z Joanną Mintą, doradcą zawodowym Biura Karier w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu.

Czego może spodziewać się uczeń, który przyjdzie do doradcy zawodowego?

Przed wszystkim może liczyć na to, że spotka osobę, z którą będzie mógł porozmawiać na temat jego przyszłości edukacyjnej, a w dalszej perspektywie - zawodowej. Doradca zawodowy to odpowiednia osoba, aby porozmawiać z nią o swoich pomysłach dotyczących wyboru kolejnej szkoły lub studiów, zweryfikować swoją wiedzę na temat interesujących młodego człowieka ścieżek kariery zawodowej, porównać swoje wyobrażenia o wybranych sferach zawodowych lub konkretnych profesjach z własnym potencjałem oraz z realiami rynku pracy. A jeżeli młody człowiek jeszcze nie wie, co chciałby robić w przyszłości, także dla niego doradca zawodowy jest odpowiednią osobą, aby o tym porozmawiać. Doradca może pomóc uczniowi określić jego zainteresowania, rozpoznać możliwości i preferencje, a na tej podstawie wspólnie z uczniem omówić te obszary edukacyjno-zawodowe, które mogą być dla niego ciekawe i wokół których mógłby budować dalszą ścieżkę kariery.

Co dzieje się podczas porady, spotkania z doradcą zawodowym?

Porada to najczęściej nie innego jak rozmowa z życzliwą osobą o swoich planach, obawach i wątpliwościach. Czasami w trakcie porady uczeń może wykonać testy lub wypełnić kwestionariusze predyspozycji zawodowych (zainteresowań, umiejętności itp.), aby dzięki uzyskanej z nich wiedzy bardziej adekwatnie opracować potencjalnie interesującą młodego człowieka dalszą ścieżkę edukacyjną i/lub zawodową. Zatem w trakcie porady doradca rozmawia z uczniem o jego dotychczasowych pomysłach, marzeniach, ideach, a jeśli uczeń dotąd takich nie odkrył w sobie, to stara się wraz z nim je określić i wypracować jakieś alternatywne pomysły dotyczące tego, co dalej młody człowiek mógłby robić, gdzie dalej się uczyć.

Czy uczeń powinien przygotować się do spotkania z doradcą zawodowym?

To zależy. Jeżeli uczeń chce, by doradca pomógł mu wybrać kolejną szkołę, byłoby dobrze, gdyby zastanowił się i przemyślał przed spotkaniem, na jakim obszarze chciałby się skoncentrować. Przemyślał swoją dotychczasową edukację, przypomniał sobie, co lubi, co go interesuje, określił, czego jeszcze nie wie, o co chciałby zapytać. Jeżeli zaś uczeń nie ma jeszcze pomysłu na siebie i liczy, że ten pomysł uda się wypracować w trakcie spotkań z doradcą zawodowym, wystarczy, aby przyszedł z gotowością do rozmowy i współpracy.

Czy porada to jednorazowe spotkanie?

To zależy. Jeżeli uczeń potrzebuje jedynie informacji na temat szkół i ich ofert lub rynku pracy, zawodów i możliwości rozwoju w interesujących ucznia zawodach, wówczas porada może mieć charakter jednorazowego spotkania. Jeżeli natomiast po poradę do doradcy zgłasza się uczeń, który wraz z nim chciałby rozpoznać swój potencjał i zaprojektować swoją dalszą karierę edukacyjno-zawodową, wówczas spotkania mogą być kilkakrotne. Co więcej, zdarzają się uczniowie, którzy pozytywnie oceniając pomoc doradcy, zgłaszają się do niego za każdym razem, gdy stoją przed kolejnym wyborem edukacyjnym i/lub zawodowym.

Czym kończy się porada?

I znowu odpowiem, że to zależy od celu spotkania. Czasami porada kończy się tym, iż uczeń utwierdzi się w swoich zamiarach i upewni, że jego pomysł na przyszłość jest wart realizacji. Czasami porada kończy się wyborem jednej lub kilku szkół, do których chciałby uczęszczać uczeń. A czasami dzięki spotkaniu z doradcą uczeń – po pierwsze – określa i odkrywa swoje predyspozycje oraz preferencje i na ich podstawie, uwzględniając współczesny świat pracy, wypracowuje wraz z doradcą projekt swojej kariery edukacyjno-zawodowej, zarówno w bliższej, jak i dalszej perspektywie.

Gdzie znaleźć doradcę zawodowego?

Najbardziej znane miejsca pracy doradcy zawodowego:

- **szkoła** (szkolny doradca zawodowy),
- **Szkolny Ośrodek Kariery** (w wielu szkołach działają takie ośrodki),
- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** (zwykle jest w niej dział zawodowy, w którym doradca zawodowy zajmuje się pomocą z zakresu doradztwa zawodowego),
- **Ochotnicze Hufce Pracy:** Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży, Młodzieżowe Centrum Kariery, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Młodzieżowe Biuro Pracy, Punkt Pośrednictwa Pracy,
- **Powiatowy Urząd Pracy; Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej** (głównie pomoc jest skierowana do osób bezrobotnych, ale młodzież planującą swoją przyszłość edukacyjną, zawodową czy wchodzącą na rynek pracy może także liczyć na pomoc),
- **Akademickie Biuro Karier** (przy uczelniach wyższych).

Oczywiście na spotkanie z doradcą zawodowym możesz umówić się indywidualnie lub razem z rodzicem/opiekunem. Jest taka możliwość.

Zatem proponuję, by zebrać informacje o miejscach, gdzie w Twojej okolicy są dostępni doradcy zawodowi. Oczywiście na spotkanie możesz umówić się indywidualnie lub razem z rodzicem/opiekunem. A potem może czas na działanie?